

„1939 во помын мян республикалы ковмас нуодны Сталинскöй Конституция подув вылын уджалысь йоз депутатъяслон краевöй, областнöй, окружнöй, районнöй, карса, сиктса да поселковöй советъясö депутатъясöс бөрйöм“

(Голяков ёрт докладысь)

РСФСР-са I-ой СОЗЫВА ВЕРХОВНÖЙ СÖВЕТЛÖН МÖД СЕССИЯ

РСФСР-са Верховнöй Советон примитом законъяс

„РСФСР-са уджалысь йоз депутатъяслон краевöй, областнöй, окружнöй, районнöй, карса, сиктса да поселковöй советъясö бөрйысьöмъяс йылысь положение“ вынсьöдöм йылысь

Российскöй Советскöй Федеративнöй Социалистическöй Республикаса Верховнöй Совет ШУÖ:

Вынсьöдны „РСФСР-са уджалысь йоз депутатъяслон краевöй, областнöй, окружнöй, районнöй, карса, сиктса да поселковöй Советъясö бөрйысьöмъяс йылысь Положение“.

РСФСР Верховнöй Совет Президиумса Председатель А. БАДАЕВ.
РСФСР Верховнöй Совет Президиумса Секретарь Г. КОЗЛОВ.

Москва, Кремль. 1939 вося июль 29 лун

РСФСР-са уджалысь йоз депутатъяслон краевöй, областнöй, окружнöй, районнöй, карса, сиктса да поселковöй советъясö бөрйысьöмъяс йылысь ПОЛОЖЕНИЕ

I глава Избирательнöй система

1 статья. РСФСР-са Конституциялөн 138 статья подув вылын уджалысь йоз депутатъяслон краевöй да областнöй Советъясö, автономнöй областъясса, национальнöй да административнöй округъясса уджалысь йоз депутатъяслон Советъясö, уджалысь йоз депутатъяслон районнöй, карса, сиктса да поселковöй Советъясö бөрйысьöмъяс нуодсьöны бөрйысьöмъяслон всеобщöй, равнöй да прямöй избирательнöй право подув вылын гусьöн гөлөсуйтöмн.

2 статья. РСФСР-са Конституциялөн 139 статья подув вылын депутатъясöс бөрйöм всеобщöй: РСФСР-са став граждана, кодъяслы тырис 18 арёс, расовöй да национальнöй принадлежность, вероисповедание, образовательнöй ценз, оседлость, социальнöй происхождение, имущественнöй положение да водъза деятельность вылө видзöдтöг, имейтöны право участвуйтны депутатъясöс бөрйöмн да лоны бөрйöмн уджалысь йоз депутатъяслон Советъясö, йöзйасысь кындзи да йöзсысь кындзи, кодъясöс судитöма судöн избирательнöй правоясысь лишитöмн.

3 статья. РСФСР-са Конституциялөн 140 статья подув вылын депутатъясöс бөрйöм равнöй: быд гражданин имейтö öти гөлөс; став граждана участвуйтöны бөрйысьöмъясын равнöй основанияс вылын.

4 статья. РСФСР-са Конституциялөн 141 статья подув вылын нывабаяс пользуйтчöны правобн бөрйысьöны да лоны бөрйöмн мужчинаяскөд öткодя.

5 статья. РСФСР-са Конституциялөн 142 статья подув вылын граждана, кодъяс состоитöны Краснöй Армия радъясн, пользуйтчöны правобн бөрйысьöны да лоны бөрйöмн став гражданакөд öткодя.

II глава Бөрйысьöмъяслон списокъяс

12 статья. Бөрйысьöмъяслон списокъяс составляйтсьöны каръясн уджалысь йоз депутатъяслон карса Советон, а районнöй делениеа каръясн—районнöй Советон; поселокъясн—поселковöй Советон; сиктса местаясын—уджалысь йоз депутатъяслон сиктса Советон.

öткодя.

6 статья. РСФСР-са Конституциялөн 143 статья подув вылын депутатъясöс бөрйöм прямöй: уджалысь йоз депутатъяслон краевöй да областнöй Советъясö, автономнöй областъясса, национальнöй да административнöй округъясса уджалысь йоз депутатъяслон Советъясö, уджалысь йоз депутатъяслон районнöй, карса, сиктса да поселковöй Советъясö бөрйысьöмъяс нуодсьöны бөрйысьöмъяслон веськыда прямöй бөрйысьöмъясöн.

7 статья. РСФСР-са Конституциялөн 144 статья подув вылын РСФСР-са уджалысь йоз депутатъяслон Советъясö бөрйысьöмъяс гөлөсуйтöмъяс гуся.

8 статья. РСФСР-са Конституциялөн 145 статья подув вылын РСФСР-са уджалысь йоз депутатъяслон Советъясö бөрйысьöмъяс нуодсьöны избирательнöй округъяс кузя.

Быд избирательнöй округ мөдөдö уджалысь йоз депутатъяслон соответствующöй Советö öти депутатöс.

9 статья. РСФСР-са Конституциялөн 18 статья подув вылын став мукөд союзнöй Республикаясса граждана пользуйтчöны РСФСР территория вылын избирательнöй правоясöн РСФСР-са гражданакөд öткодя.

10 статья. Автономнöй республикасын уджалысь йоз депутатъяслон Советъясö бөрйысьöмъяслон пöрадок определяйтсьö соответствующöй автономнöй республикаса уджалысь йоз депутатъяслон Советъясö бөрйысьöм йылысь Положениен.

11 статья. РСФСР-са уджалысь йоз депутатъяслон Советъясö бөрйысьöмъяс нуодсьöмкөд йитчöм рёс-кодъяс вöчсьöны государство шөт весьтö.

Бөрйысьöмъяс списокъяслөн форма устанавливайтсьö РСФСР-са Верховнöй Совет Президиумон.

13 статья. Бөрйысьöмъяслон списокъясö пыртсьöны став граждана, кодъяс имейтöны избирательнöй право да олоны (постояннö ли бö временнö) списокъяс состав-

ляйтан кад кежлө даннöй Совет территория вылын, кодъяслы тырис бөрйысьöн лун кежлө 18 арёс.

14 статья. Оз пыртсьöны бөрйысьöмъяслон списокъясö йöз, кодъясöс лишитöма избирательнöй правоясысь судебнöй приговоръяс серти приговорын индöм избирательнöй правоясысь лишитан став срок чöж, а сиджö йöз, кодъясöс законöн установитöм пöрадокын признайтöма йöясöн.

15 статья. Бөрйысьöмъясысь некод оз вермы лоны пыртöма öти избирательнöй списокъяс унджыкө.

16 статья. Бөрйысьöмъяслон списокъяс—общöйбөс уджалысь йоз депутатъяслон став Советъясö бөрйысьöмъяс вылө составляйтсьöны быд избирательнöй участок кузя алфавитнöй пöрадокын бөрйысьöмъяслысь овсö, нимсö, вичсö, арлыдсö, олан местасö, а сиджö уджалысь йоз депутатъяслон соответствующöй Советö бөрйысьöмъяс кузя избирательнöй округъяслы номеръяс индöмн. Бөрйысьöмъяслон списокъяс кырымавсьöны уджалысь йоз депутатъяслон Советса председателён да секретарён.

17 статья. Военскöй частъясн да войсковöй соединениясн состоитысь бөрйысьöмъяслон списокъяс составляйтсьöны командованиен командирөн да военнöй комиссарөн кырымалöмн. Став мукөд военно-служащöйяс пыртсьöны бөрйысьöмъяслон списокъясö олан места кузя уджалысь йоз депутатъяслон соответствующöй Советъясöн.

18 статья. Больничаяс, рөдилнöй керкаяс, санаторийяс да мукөд лечебнöй учрежденияс бердын лөсьөдсян избирательнöй участокъясса бөрйысьöмъяслон списокъяс составляйтсьöны кындзи висысь граждана вылө, сидзи и медицинскöй персонал вылө, кодö бөрйысьöн лунö находитчö дежурство вылын.

Бөрйысьöмъясын оз вермыны участвуйтны висысьяс, кодъяс находитчöны скарлатинознöй да дифтерийнöй отделениясн.

19 статья. Бөрйысьöмъясöдз 35 лун водзджык уджалысь йоз депутатъяслон Совет öшлө бөрйысьöмъясысь списокъяс ставлы видлалöм вылө либö обеспечивайтö бөрйысьöмъяслы позянлун төдмасын тайö списокъяснас Совет помещениен.

20 статья. Бөрйысьöмъяс списокъяслөн подлинник хранитсьö соответственнö уджалысь йоз депутатъяслон Советын да военскöй частъын да войсковöй соединениен.

21 статья. Бөрйысьöмъяс ассыс олан местасö вежигөн бөрйысьöмъясысь список йöздан да бөрйысьöн лун костса кадö уджалысь йоз депутатъяслон соответствующöй Совет сетö сылы РСФСР-са Верховнöй Совет Президиумон установитöм форма серти „гөлөсуйтан право вылө удостоверение“ да пасйö бөрйысьöмъяс списокын—„мунис“; выль олан пункты—потояннöй либö временнöй—бөрйысьöмъяс пыртсьö бөрйысьöмъяслон списокö удостоверение личности, а сиджö „гөлөсуйтан право вылө удостоверение“ петкөдлөм бөрйын.

22 статья. Бөрйысьöмъяслон списокын неправильность йылысь заявление (списокö пырттöм, списокъяс исключитöм, ов ним, вич исказитöм, избирательнöй правоясысь лишитöм йöзсө списокö неправильнö пыртöм) сетсöс уджалысь йоз депутатъяслон Советö, кодö йöздис списоксö.

23 статья. Уджалысь йоз депутатъяс Советлөн исполнительнöй комитет обяан видлавны бөрйысьöмъяслон списокын неправильность йылысь быд заявление куим лунся срокөн.

24 статья. Бөрйысьöмъяслон списокын неправильность йылысь заявление видлалөм бөрйын, уджалысь йоз депутатъяс Советлөн исполнительнöй комитет обяан либö пыртны колана исправлениеа бөрйысьöмъяслон списокö, либö сетны шыдчысьлы письменнöй справка сылысь шыдчöм отклонитан мотивъяс йылысь; уджалысь йоз депутатъяслон Совет шүөмкөд сбгласитчөтöм дырйи шыдчысь вермас сетны жалоба Народнöй судö.

25 статья. Народнöй суд куим лунөн обяан восьса судебнöй заседаниен шыдчысьсөс да Советса представительсөс корөмөн видлавны списокын неправильность вылө жалоба да ассыс шүөм пыр жö юртны кындзи шыдчысьлы, сидзи и Советлы. Народнöй судлөн шүөм окончательнöй.

(Водзö видзөд 2 листбокысь)

РСФСР-са уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной, окружной, районной, карса, сиктса да поселковой советъясӧ бӧрйысьӧмъяс йылысь ПОЛОЖЕНИЕ

III глава

Уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советъясӧ да автономной областъясса уджалысь йӧз депутатъяслон Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округъяс да избирательной комиссияяс

26 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округъяс образуйтсьоны соответственнӧ уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной

Советъясӧн.

РСФСР Конституциялон 145 статья подув вылын избирательной округъяс образуйтсьоны татшӧм нормаяс серти:

а) Уджалысь йӧз депутатъяслон краевой Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя

Область	ӧти округ	морт население	вылӧ
Алтайской крайын	25.000	морт население	вылӧ
Краснодарской крайын	30.000	"	"
Красноярской крайын	20.000	"	"
Орджоникидзевской крайын	20.000	"	"
Приморской крайын	10.000	"	"
Хабаровской крайын	15.000	"	"

б) Уджалысь йӧз депутатъяслон областной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя

Область	ӧти округ	морт население	вылӧ
Архангельской областиын	15.000	морт население	вылӧ
Вологодской областиын	20.000	"	"
Воронежской областиын	30.000	"	"
Горьковской областиын	35.000	"	"
Ивановской областиын	25.000	"	"
Иркутской областиын	15.000	"	"
Калининской областиын	30.000	"	"
Кировской областиын	25.000	"	"
Куйбышевской областиын	25.000	"	"
Курской областиын	30.000	"	"
Ленинградской областиын	45.000	"	"
Московской областиын	60.000	"	"
Мурманской областиын	5.000	"	"
Новосибирской областиын	35.000	"	"
Омской областиын	25.000	"	"
Орловской областиын	30.000	"	"
Пермской областиын	20.000	"	"
Пензенской областиын	20.000	"	"
Ростовской областиын	30.000	"	"
Рязанской областиын	25.000	"	"
Саратовской областиын	20.000	"	"
Свердловской областиын	25.000	"	"
Смоленской областиын	25.000	"	"
Сталинградской областиын	25.000	"	"
Тамбовской областиын	20.000	"	"
Тульской областиын	25.000	"	"
Челябинской областиын	25.000	"	"
Читинской областиын	15.000	"	"
Чкаловской областиын	20.000	"	"
Ярославской областиын	25.000	"	"

в) Уджалысь йӧз депутатъяслон Хабаровской да Приморской крайясса областъясын областной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя

Область	ӧти округ	морт население	вылӧ
Амурской областиын	7.000	морт население	вылӧ
Камчатской областиын	1.500	"	"
Нижне-Амурской областиын	1.500	"	"
Сахалинской областиын	1.500	"	"
Уссурийской областиын	7.000	"	"

г) автономной областъясса уджалысь йӧз депутатъяслон областной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя

Область	ӧти округ	морт население	вылӧ
Адыгейской автономной областиын	3.500	морт население	вылӧ
Еврейской автономной областиын	2.000	"	"
Карачаевской автономной областиын	2.500	"	"
Ойротской автономной областиын	2.500	"	"
Черкесской автономной областиын	1.500	"	"
Хакасской автономной областиын	3.500	"	"

27 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округъяслон списокъяс йӧздӧсьӧны уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советса исполнительной комитетӧн бӧрйысьӧмъясӧдз 55 луньыс не сӧрӧнджык.

28 статья. Быд крайын, областъын лӧсьӧдсьӧ соответственнӧ уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Краевой, Областной избирательной комиссия.

29 статья. Краевой, Областной избирательной комиссияяс образуйтсьоны общественной органи-

зациясса да уджалысь йӧз обществоясса представительясыс да вынсьӧдсьӧны РСФСР-са Верховной Совет президиумӧн, председатель, председателӧс вежысь, секретарь да 8—10 шлен составын, бӧрйысьӧмъясӧдз 55 луньыс не сӧрӧнджык.

30 статья. Краевой, Областной избирательной комиссия:

а) наблюдайтӧ край, область территория вылын уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советӧ бӧрйысьӧмъяс мунӧн бӧрйысьӧмъяс йылысь тайӧ Положениесӧ неуклонно оломӧ пӧртӧм бӧрся;

б) видлалӧ избирательной комиссияяслон неправильной действиеяс вылӧ жалӧбаяс да жалӧбаяс кузя вӧчӧ окончательной решениеяс;

в) лӧсьӧдӧ уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя РСФСР-са Верховной Совет Президиумӧн установитӧм форма серти избирательной бюллетеньяс;

г) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советӧ бӧрйӧм депутатъясӧс;

д) сдایتӧ уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советса мандатной комиссиялы бӧрйысьӧмъяс кузя делопроизводство.

31 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя быд избирательной округын создайтсьӧ Окружной избирательной Комиссия.

32 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслон, краевой, областной Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружной избирательной комиссияяс образуйтсьоны общественной организациясса да уджалысь йӧз обществоясса представительясыс да вынсьӧдсьӧны уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советса исполнительной комитетӧн, председатель, председателӧс вежысь, секретарь да 4—6 шлен составын бӧрйысьӧмъясӧдз 50 луньыс не сӧрӧнджык.

33 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружной избирательной комиссия:

а) устанавливайтӧ избирательной участокъяслысь порядковой номеръяс;

б) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслон краевой, областной Советса депутатӧ РСФСР Конституциялыс да бӧрйысьӧмъяс йылысь тайӧ Положениелысь требованиеяс соблюдайтӧмн выставитӧм кандидатъясӧс;

в) снабжайтӧ Участковой избирательной комиссияясӧс установитӧм формаа избирательной бюллетеньясӧн;

г) устанавливайтӧ бӧрйысьӧмъяслысь результатъяс округ кузя;

д) бӧрйӧм депутатлы сетӧ бӧрйӧм йылысь удостоверение;

е) представляйтӧ Краевой, Областной избирательной комиссиа бӧрйысьӧмъяс кузя делопроизводство.

IV глава

Национальной да административной округъясса Уджалысь йӧз депутатъяслон окружной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округъяс да избирательной комиссияяс

34 статья. Национальной да административной округъясса уджалысь йӧз депутатъяслон Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округъяс образуйтсьоны уджалысь йӧз депутатъяслон окруж-

ной Советъясӧн.

РСФСР Конституциялон 145 статья подув вылын избирательной округъяс образуйтсьоны татшӧм нормаяс серти:

национальной округъясса уджалысь йӧз депутатъяслон окружной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя

Область	ӧти округ	морт население	вылӧ
Эвенкийской округын	300	морт население	вылӧ
Чукотской округын	600	"	"
Корякской округын	600	"	"
Таймырской округын	700	"	"
Ненецкой округын	800	"	"
Агинской (Бурят-Монгольской) округын	1.000	"	"
Ямало-Ненецкой округын	1.000	"	"
Остяко-Вогульской округын	2.000	"	"
Усть-Ордынской (Бурят-Монгольской) округын	2.000	"	"
Коми-Пермяцкой округын	3.000	"	"

б) административной округъясса уджалысь йӧз депутатъяслон окружной Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя

Область	ӧти округ	морт население	вылӧ
Колымской округын	500	морт население	вылӧ
Кингисеппской округын	3.000	"	"
Кизлярской округын	3.000	"	"
Тобольской округын	4.000	"	"
Нарымской округын	4.500	"	"
Тарской округын	5.000	"	"
Опочечкой округын	6.000	"	"
Псковской округын	7.000	"	"
Астраханской округын	9.000	"	"

35 статья. Национальной да административной округъясса уджалысь йӧз депутатъяслон Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округъяслон списокъяс йӧздӧсьӧны уджалысь йӧз депутатъяслон окружной Советъясса исполнительной Комитетъясӧн бӧрйысьӧмъясӧдз 55 луньыс не сӧрӧнджык.

36 статья. Быд национальной да административной округын лӧсьӧдсьӧ национальной, административной округъясса уджалысь йӧз депутатъяслон окружной Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружной из-

РСФСР-са уджалысь йӧз депутатъяслӧн краевӧй, областнӧй, окружнӧй, районнӧй, карса, сиктса да поселковӧй советъясӧ бӧрйысьӧмъяс йылысь ПОЛОЖЕНИЕ

бирательнӧй комиссия.

37. статья. Окружнӧй (национальнӧй да административнӧй округъясса) избирательнӧй комиссияяс лӧсьӧдсӧны общественной организацияясса да уджалысь йӧз обществоясса представителясысь да вынсьӧдсӧны уджалысь йӧз депутатъяс краевӧй, областнӧй Советъяслӧн исполнительнӧй комитетъяслӧн председатель, председателъӧс вежысь, секретарь да 4—6 шлен составын бӧрйысьӧмъясӧдз 55 лунысь не сӧрӧнджык.

38. статья. Окружнӧй (национальнӧй да административнӧй округса) избирательнӧй комиссия:

а) наблюдайтӧ округ территория вылын окружнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс мунӧн бӧрйысьӧмъяс йылысь тайӧ Положениесӧ неуклоннӧя олӧмӧ пӧртӧм бӧрся;

б) видлалӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй комиссияяслӧн неправильнӧй действиеяс вылӧ жалӧбаяс;

в) лӧсьӧдӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя РСФСР Верховнӧй Совет Президиумӧн установитӧм формаа избирательнӧй бюллетеньяс;

г) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй Советӧ бӧрйӧм депутатъясӧс;

д) сдایتӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй Советса мандатнӧй комиссиялы бӧрйысьӧмъяс кузя делопроизводство.

39. статья. Национальнӧй, административнӧй округса уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй Со-

ветӧ бӧрйысьӧмъяс кузя быд избирательнӧй округын лӧсьӧдсӧ Окружнӧй избирательнӧй комиссия.

40. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружнӧй (избирательнӧй округса) избирательнӧй комиссияяс лӧсьӧдсӧны общественной организацияясса да уджалысь йӧз обществоясса представителясысь да вынсьӧдсӧны уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй Советса исполнительнӧй комитетӧн председатель, председателъӧс вежысь, секретарь да 2—4 шлен составын, бӧрйысьӧмъясӧдз 50 лунысь не сӧрӧнджык.

41. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружнӧй (избирательнӧй округса) избирательнӧй комиссия:

а) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй Советса депутатӧ РСФСР Конституциялысь да бӧрйысьӧмъяс йылысь тайӧ Положениелысь требованиеяс соблюдайтӧмӧн выставитӧм кандидатъясӧс;

б) снабжайтӧ Участковӧй избирательнӧй комиссияясӧс установитӧм формаа избирательнӧй бюллетеньясӧн;

в) устанавливайтӧ округ кузя бӧрйысьӧмъяслысь результатъяс;

г) бӧрйӧм депутатлы сетӧ бӧрйӧм йылысь удостоверение;

д) представляйтӧ Окружнӧй (национальнӧй, административнӧй округса) избирательнӧй комиссияӧ бӧрйысьӧмъяс кузя делопроизводство.

V глава

Уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй округъяс да избирательнӧй комиссияяс

42. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй округъяс образуйтсӧны уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советъясӧн.

РСФСР-са Конституциялӧн 145. статья подув вылын избирательнӧй округъяс образуйтсӧны татшӧм нормалс серти:

25 сюрс сайӧ морт населениеа районын—ӧти избирательнӧй округ быд 1.000 морт население вылӧ, но, 60 округысь не унджык;

25 сюрсӧдз морт населениеа районын образуйтсӧ 25 избирательнӧй округ.

43. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй округъяслӧн списокъяс йӧздсӧны уджалысь йӧз депутатъяс районнӧй Советъяслӧн исполнительнӧй комитетъяслӧн бӧрйысьӧмъясӧдз 55 лунысь не сӧрӧнджык.

44. статья. Быд районын лӧсьӧдсӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Районнӧй избирательнӧй комиссия.

45. статья. Районнӧй избирательнӧй комиссияяс образуйтсӧны общественной организацияясса да уджалысь йӧз обществоясса представителясысь да вынсьӧдсӧны уджалысь йӧз депутатъяс краевӧй, областнӧй Советъяслӧн исполнительнӧй комитетъяслӧн председатель, председателъӧс вежысь, секретарь да 4—6 шлен составын бӧрйысьӧмъясӧдз 55 лунысь не сӧрӧнджык.

46. статья. Районнӧй избирательнӧй комиссия:

а) наблюдайтӧ район территория вылын районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс мунӧн бӧрйысьӧмъяс йылысь тайӧ Положениесӧ неуклоннӧя олӧмӧ пӧртӧм бӧрся;

б) видлалӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй комиссияяслӧн неправильнӧй действиеяс вылӧ жалӧбаяс;

в) наблюдайтӧ бӧрйысьӧмъяслысь списокъяс аскадын составлайтӧм да став йӧзлы тӧдӧмӧдз вайӧдӧм бӧрся;

г) наблюдайтӧ уджалысь йӧз депутатъяс соответствующӧй Советлӧн исполнительнӧй комитетӧн избирательнӧй участокъяс аскадӧ котыртӧм бӧрся;

д) лӧсьӧдӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя РСФСР-са Верховнӧй Совет Президиумӧн установитӧм формаа избирательнӧй бюллетеньяс;

е) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советӧ бӧрйӧм депутатъясӧс;

ж) сдایتӧ уджалысь йӧз депутатъяс районнӧй Советлӧн мандатнӧй комиссиялы бӧрйысьӧмъяс кузя делопроизводство.

47. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя: быд избирательнӧй округын лӧсьӧдсӧ Окружнӧй избирательнӧй комиссия.

48. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружнӧй избирательнӧй комиссияяс образуйтсӧны общественной организацияясса да уджалысь йӧз обществоясса представителясысь да вын-

сьӧдсӧны уджалысь йӧз депутатъяс районнӧй Советлӧн исполнительнӧй комитетӧн председатель, председателъӧс вежысь, секретарь да 2—4 шлен составын бӧрйысьӧмъясӧдз 50 лунысь не сӧрӧнджык.

49. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружнӧй избирательнӧй комиссия:

а) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советса депутатӧ РСФСР-са конституциялысь да бӧрйысьӧмъяс йылысь

тайӧ Положениелысь требованиеяс соблюдайтӧмӧн выставитӧм кандидатъясӧс;

б) снабжайтӧ Участковӧй избирательнӧй комиссияясӧс установитӧм формаа избирательнӧй бюллетеньясӧн;

в) устанавливайтӧ округ кузя бӧрйысьӧмъяслысь результатъяс;

г) сетӧ бӧрйӧм депутатлы бӧрйӧм йылысь удостоверение;

д) представляйтӧ Районнӧй избирательнӧй комиссияӧ бӧрйысьӧмъяс кузя делопроизводство.

VI глава

Уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса да каръясн районнӧй Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй округъяс да избирательнӧй комиссияяс

50. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса да каръясн районнӧй Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй округъяс образуйтсӧны соответственнӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса, каръясн районнӧй Советъясӧн.

РСФСР-са Конституциялӧн 145. статья подув вылын избирательнӧй округъяс образуйтсӧны татшӧм нормалс серти:

12 сюрсянь 100 сюрс мортӧдз населениеа каръясн—ӧти избирательнӧй округ быд 350 морт население вылӧ; 12 сюрс мортӧдз населениеа каръясн образуйтсӧ 35 избирательнӧй округ;

каръясн: Барнаулын, Дзержинскын, Кемеровоын, Кировын, Костромаын, Курскын, Магнитогорскын, Мурманскын, Орелын, Прокопьевскын, Рыбинскын, Тамбовын, Томскын, Ульяновскын, Читаын—ӧти избирательнӧй округ быд 400 морт население вылӧ;

каръясн: Красноярскын, Нижней Тагилын, Пензаын, Смоленскын, Сталинскын, Таганрогын, Чкаловын, Шахтыын—ӧти избирательнӧй округ быд 500 морт население вылӧ;

каръясн: Владивостокин, Иркутскын, Калининн, Краснодарын, Хабаровскын—ӧти избирательнӧй округ быд 600 морт население вылӧ;

каръясн: Архангельскын, Астраханьын, Воронежын, Ивановоын, Омскын, Пермь, Тулаын, Челябинскын, Ярославльын—ӧти избирательнӧй округ быд 700 морт население вылӧ;

каръясн: Куйбышевын, Новосибирскын, Саратовын, Свердловскын, Сталинградын—ӧти избирательнӧй округ быд 800 морт население вылӧ;

каръясн: Горькийн, Ростов на Донуын—ӧти избирательнӧй округ быд 900 морт население вылӧ;

каръясн: Москваын да Ленинградын образуйтсӧ ӧти избирательнӧй округ быд 3.000 морт население вылӧ.

20 сюрс сайӧ морт населениеа карса районъясн образуйтсӧ ӧти избирательнӧй округ быд 500 морт население вылӧ, но, 250 избирательнӧй округысь не унджык; 20 сюрс мортӧдз населениеа карса районъясн образуйтсӧ 35 избирательнӧй округ.

51. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса да каръясн районнӧй Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй округъяслӧн списокъяс йӧздсӧны уджалысь йӧз депутатъяс карса, каръясн районнӧй Советлӧн исполнительнӧй комитетӧн бӧрйысьӧмъясӧдз 55 лунысь не сӧрӧнджык.

52. статья. Быд карын да каръясса районын лӧсьӧдсӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса, каръяс-

н районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Карса, Районнӧй избирательнӧй комиссия.

53. статья. Карса да каръясн Районнӧй избирательнӧй комиссияяс образуйтсӧны общественной организацияясса да уджалысь йӧз обществоясса представителясысь да вынсьӧдсӧны уджалысь йӧз избирательнӧй комиссия краевӧй да областнӧй подчинениеа каръясн—уджалысь йӧз депутатъяслӧн краевӧй, областнӧй Советӧн, районнӧй подчинениеа каръясн—уджалысь йӧз депутатъяслӧн районнӧй Советӧн; Районнӧй избирательнӧй комиссия каръясн—уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса Советӧн председатель, председателъӧс вежысь, секретарь да 6—10 шлен составын бӧрйысьӧмъясӧдз 55 лунысь не сӧрӧнджык.

54. статья. Карса, каръясн Районнӧй избирательнӧй комиссия:

а) наблюдайтӧ кар да район территория вылын карса, районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс мунӧн бӧрйысьӧмъяс йылысь тайӧ Положениесӧ неуклоннӧя олӧмӧ пӧртӧм бӧрся;

б) видлалӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса, каръясн районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй комиссияяслӧн неправильнӧй действиеяс вылӧ жалӧбаяс;

в) наблюдайтӧ бӧрйысьӧмъяслысь списокъяс аскадӧ составлайтӧм да став йӧздз вайӧдӧм бӧрся;

г) наблюдайтӧ уджалысь йӧз депутатъяс соответствующӧй Советъяслӧн исполнительнӧй комитетъяслӧн избирательнӧй участокъяс аскадӧ котыртӧм бӧрся;

д) лӧсьӧдӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса, каръясн районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя РСФСР-са Верховнӧй Совет Президиумӧн установитӧм формаа избирательнӧй бюллетеньяс;

е) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса, каръясн районнӧй Советӧ бӧрйӧм депутатъясӧс;

ж) сдایتӧ уджалысь йӧз депутатъяс карса, каръясн районнӧй Советлӧн мандатнӧй Комиссиялы бӧрйысьӧмъяс кузя делопроизводство.

55. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса, каръясн районнӧй Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя быд избирательнӧй округын лӧсьӧдсӧ Окружнӧй избирательнӧй комиссия.

56. статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса, каръясн районнӧй Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружнӧй избирательнӧй комиссияяс образуйтсӧны общественной организацияясса да уджа-

РСФСР-са уджалысь йӧз депутатъяслӧн краевой, областной, окружной, районной, карса, сиктса да поселковой советъясӧ бӧрйысьӧмъяс йылысь ПОЛОЖЕНИЕ

лысь йӧз обществоясса представлятельясъ да вынсьӧдсьӧны уджалысь йӧз депутатъяс карса, карын районной Советлӧн исполнительный комитетӧн председатель, председателъӧс вежысь, секретарь да 2—4 шлен составын бӧрйысьӧмъясӧдз 50 лунысь не сӧрӧнджык.

57 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса, карын районной Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружной избирательной комиссия:

а) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса, карын районной Советса депутатӧ РСФСР-са

Конституциялысь да бӧрйысьӧмъяс йылысь тайӧ Положениелысь требованияеяс соблюдайтӧмӧн выставитӧм кандидатъясӧс;

б) снабжайтӧ Участковой избирательной комиссияясӧс уставовитӧм формаа избирательной бюллетеньясӧн;

в) устанавливайтӧ округ кузя бӧрйысьӧмъяслысь результатъяс;

г) сетӧ бӧрйӧм депутатлы бӧрйӧм йылысь удостоверение;

д) Представляйтӧ Карса, карын Районной избирательной комиссияӧ бӧрйысьӧмъяс кузя делопроизводство.

VII глава

Уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса да поселковой Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округъяс да избирательной комиссияяс

58 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса да поселковой Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округъяс образуйтсьӧны уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса да поселковой Советъясӧн.

РСФСР-са Конституциялӧн 145 статья подув вылын избирательной округъяс образуйтсьӧны ташӧм нормаяс серти:

1.000 морт сайӧ населенеа сиктса Советъяс да поселокъяс территория вылын—ӧти избирательной округ быд 100 морт население вылӧ, но, 25 округысь не унджык; сиктсоветъясын да поселокъясын 1.000 мортӧдз населенеӧн образуйтсьӧ 9 избирательной округ.

59 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса да поселковой Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округъяслӧн списокъяс йӧздӧсьӧны уджалысь йӧз депутатъяс сиктса да поселковой Советъяслӧн исполнительный комитетъясӧн бӧрйысьӧмъясӧдз 55 лунысь не сӧрӧнджык.

60 статья. Быд сиктсоветын да поселокын лӧсьӧдсьӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Сиктса, Поселковой избирательной комиссия.

61 статья. Сиктса да Поселковой избирательной комиссияяс образуйтсьӧны общественной организацияясса да уджалысь йӧз обществоясса представлятельясъ да вынсьӧдсьӧны уджалысь йӧз депутатъяслӧн районной Советъясӧн председатель, председателъӧс вежысь, секретарь да 2—4 шлен составын бӧрйысьӧмъясӧдз 55 лунысь не сӧрӧнджык.

62 статья. Сиктса, Поселковой избирательной комиссия:

а) наблюдайтӧ сиктсовет да поселок территория вылын сиктса, поселковой Советӧ бӧрйысьӧмъяс мунӧн бӧрйысьӧмъяс йылысь тайӧ Положениесӧ неуклонно олоӧм пӧртӧм бӧрса;

б) видлалӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избира-

тельной комиссияяслӧн неправильной действеяс вылӧ жалобаяс;

в) лӧсьӧдӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя РСФСР-са Верховной Совет Президиумӧн установитӧм формаа избирательной бюллетеньяс да снабжайтӧ избирательной бюллетеньясӧн Участковой избирательной комиссияясӧс;

г) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советӧ бӧрйӧм депутатъясӧс;

д) сдایتӧ уджалысь йӧз депутатъяс сиктса, поселковой Советлӧн мандатной комиссиялы бӧрйысьӧмъяс кузя делопроизводство.

63 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя быд избирательной округын лӧсьӧдсьӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружной избирательной комиссия.

64. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружной избирательной комиссияяс образуйтсьӧны общественной организацияясса да уджалысь йӧз обществоясса представлятельясъ да вынсьӧдсьӧны уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советӧн председатель, председателъӧс вежысь, секретарь да комиссияса ӧти шлен составын бӧрйысьӧмъясӧдз 50 лунысь не сӧрӧнджык.

65 статья. Уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя Окружной избирательной комиссия:

а) регистрируйтӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн сиктса, поселковой Советса депутатӧ РСФСР-са Конституциялысь да бӧрйысьӧмъяс йылысь тайӧ Положениелысь требованияеяс соблюдайтӧмӧн выставитӧм кандидатъясӧс;

б) устанавливайтӧ округ кузя бӧрйысьӧмъяслысь результатъяс;

в) сетӧ бӧрйӧм депутатлы бӧрйӧм йылысь удостоверение;

г) представляйтӧ Сиктса, Поселковой избирательной комиссияӧ бӧрйысьӧмъяс йылысь делопроизводство.

VIII глава

Избирательной участокъяс да Участковой избирательной комиссияяс

66 статья. Избирательной бюллетеньяс примитӧм да гӧлӧсьяс лыддӧм могысь каръяслӧн, поселокъяслӧн да сиктсоветъяслӧн территория юксь избирательной

участокъяс вылӧ, кодъяс общйӧсь уджалысь йӧз депутатъяслӧн краевой да областной Советъясӧ, автономной областъясса, национальной да административной ок-

ругъясса уджалысь йӧз депутатъяслӧн Советъясӧ, уджалысь йӧз депутатъяслӧн районной, карса, сиктса да поселковой Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя.

67 статья. Избирательной участокъяс образуйтсьӧны каръясын уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса Советъясӧн, районной делениеа каръясын—уджалысь йӧз депутатъяслӧн районной Советъясӧн, сиктса местаясын—уджалысь йӧз депутатъяслӧн районной Советъясӧн.

68 статья. Избирательной участокъяс образуйтсьӧны бӧрйысьӧмъясӧдз 50 лунысь не сӧрӧнджык.

69 статья. Сиктсоветлӧн территория, кӧнӧ лыддысьӧ 2.000 населениеяс не унджык, составляйтӧ, кыдзи правилӧ, ӧти избирательной участок; быд станицаын, деревняын, аулын, кӧнӧ лыддысьӧ 500-сянь, но не унджык 2.000 морт населениеяс, образуйтсьӧ торъя избирательной участок.

Сиктсоветлӧн да сельской населенной пунктлӧн территория 2.000 мортъяс унджык населениеӧн юксьӧ избирательной участокъяс вылӧ ӧти избирательной участок 1.500—2.500 морт население вылӧ расчetyсь.

Селениеясын либӧ селениеяслӧн группанӧ 500 мортъяс этшаджык, но 300 мортъяс не этшаджык населениеӧн, сийӧ случайясын, кор ташӧм селениеясылӧн избирательной участок центрӧдз расстояние 10 километрысь унджык, вермас лоны образуйтӧма торъя избирательной участокъяс.

Ылі войвыв да асывыв районъясын, кӧнӧ унджыкыс посени поселениеяс, а сідзжӧ Войвывса национальной округъясын, горной да кочевой районъясын избирательной участокъяс вермас лоны образуйтӧма населениеӧн 300 мортъяс этшаджык, но, 50 мортъяс не этшаджык.

70 статья. Каръяс да поселокъяс, кӧнӧ лыддысьӧ 2.000 морт населениеяс унджык, юксьӧны избирательной участокъяс вылӧ ӧти избирательной округ 1.500—2.500 морт население вылӧ расчetyсь.

Москва да Ленинград каръясын избирательной участокъяс образуйтсьӧны 3.000 морт население вылӧ ӧти избирательной участок расчetyсь.

71 статья. Военской частъяс да войсковой соединениеяс составляйтӧны торъя избирательной участокъяс 50-ысь не этшаджык да 1.500 бӧрйысьӧмъяс не унджык лыдӧн.

72 статья. Больничаяс, рӧдильной домъяс, санаторийяс, инвалид домъяс бердын 50 бӧрйысьӧмъяс не этшаджык лыдӧн образуйтсьӧны торъя избирательной участокъяс. Некымын корпуса больничаясын лӧдсьӧ торъя корпусъяс бердын избирательной участокъяс образуйтӧм намысь быдӧнын кӧ эм 50 бӧрйысьӧмъяс не этшаджык.

Больничаясын да мукӧд лечебной учреждениеясын, кӧнӧ торъя избирательной участокъяс оз образуйтсьӧны, лӧдсьӧ избирательной бюллетеньяс самой больничаяс

да лечебной учреждениеясса избирательной комиссияясса торйӧдӧм шленъясӧн примитӧм. Тайӧ случайяса больничаяс снабжайтсьӧны торъя избирательной ящикъясӧн.

73 статья. 25 мортъяс не этшаджык бӧрйысьӧмъяс суднояс, кодъяс находитчӧны бӧрйысян лунӧ плаваниеын, вермасны составитны торъя избирательной участокъяс, кодъяс пырӧны избирательной округъясӧ судно приписка места серти.

Случайясын, кор судно вылын бӧрйысьӧмъяслӧн лыдыс равняйтчӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса либӧ каръясын районной Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательной округ вылӧ население нормалы, образуйтсьӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса либӧ районной Советӧ бӧрйысьӧмъяс кузя торъя избирательной округ судно приписка места серти.

74 статья. Дальней следованиеа пассажирской поездъясын, кодъяс бӧрйысян лунӧ находитчӧны туйын, образуйтсьӧны избирательной участокъяс пассажиръяслысь—„гӧлӧсуйтан право вылӧ удостоверение“ имейтсь бӧрйысьӧмъяслысь бюллетеньяс примитӧм вылӧ.

75 статья. Быд избирательной участокын лӧсьӧдсьӧ Участковой избирательной комиссия, кодӧ общйӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн краевой да областной Советъясӧ, автономной областъясса, национальной да административной округъясса уджалысь йӧз депутатъяслӧн Советъясӧ, уджалысь йӧз депутатъяслӧн районной, карса, сиктса да поселковой Советъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя.

76 статья. Участковой избирательной комиссияяс образуйтсьӧны общественной организацияясса да уджалысь йӧз обществоясса представлятельясъ да вынсьӧдсьӧны каръясын уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса Советъясӧн, а районной делениеа каръясын—уджалысь йӧз депутатъяслӧн районной Советъясӧн; сиктса местаясын—уджалысь йӧз депутатъяслӧн районной Советъясӧн председатель, председателъӧс вежысь, секретарь да 6—10 шлен составын бӧрйысьӧмъясӧдз 45 лунысь не сӧрӧнджык.

77 статья. Участковой избирательной комиссия:

а) нуӧдӧ избирательной участок кузя избирательной бюллетеньяс примитӧм;

б) нуӧдӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн краевой, областной, окружной, районной, карса, сиктса да поселковой Советса депутатӧ быд кандидат кузя гӧлӧсьяс лыддӧм;

в) передайтӧ гӧлӧсуйтӧм кузя протокол соответствующей окружной избирательной комиссияӧ, а став делопроизводство—уджалысь йӧз депутатъяслӧн карса либӧ районной Советӧ.

(Водзӧ видзӧд локтан номерысь)

Отв. редакторӧс вежысь
А. А. ПАНТЕЛЕЕВА.